

Justis- og beredskapsdepartementet
v/ Mona Kristensen
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

Deres ref
201201634 ES LLE/
AHI/mk

Vår ref.
2012/8710 TOBR

Dato
14.06.2012

EU-kommisjonens forslag til nye personvernregler

Riksarkivaren vil kommentere noen punkter i EU-kommisjonens forslag til nye personvernregler, slik vi oppfatter forslaget på grunnlag av engelskspråklig versjon:

Virkeområde

De foreslåtte reglene skal i prinsippet gjelde all virksomhet, uavhengig av om det dreier seg om offentlig eller privat virksomhet. Bare noen i noen få bestemmelser sondres det til en viss grad mellom offentlig og privat. Slik er det også i den gjeldende norske personopplysningsloven. Riksarkivaren ser det hensiktsmessige i dette, men vil likevel peke på at ikke alle regler som anses nødvendige for å regulere privat sektor, framstår som like nødvendige eller passende for offentlige organer. Dette burde kunne komme klarere fram, slik det for eksempel gjør i gjeldende norsk lovgivning der forholdet mellom personopplysningslovens bestemmelser på den ene siden og de regler for offentlige arkiver som fastsettes i arkivloven med forskrifter på den andre siden, er regulert i de to lovene, jf. personopplysningsloven §§ 27 og 28 og arkivloven § 9.

Reglene er foreslått å gjelde for behandling av personopplysninger helt eller delvis ved hjelp av datamaskin og manuell behandling av personopplysninger i strukturert form. Dette synes å tilsvare bestemmelsene i gjeldende norske personopplysningslov. Ut over dette antas virkeområdet å være personopplysninger som gjelder levende personer. Denne antakelsen bygger blant annet på tolkning etter en samlet lesning av hele teksten. Vi kan ikke se at dette har kommet klart til uttrykk i teksten. Det vil være en fordel om dette også kunne skje.

Behandlingsgrunnlag

Kapittel II i forslaget omhandler prinsipper og nødvendig grunnlag for å behandle personopplysninger. Artiklene 6 og 9 er sentrale i den forstand at det her er listet

hvilke formål som kan begrunne lovlig behandling av personopplysninger, i noen grad, men ikke helt, tilsvarende §§ 8 og 9 i gjeldende norske lov.

Et av formålene er behandling av personopplysninger for historiske, statistiske og vitenskapelige forskningsformål, på betingelser nærmere angitt i artikkel 83. I den grad forskning her kan eller må oppfattes som et relativt snevert begrep, er det en mulighet for at dette ikke vil dekke oppbevaring hos arkivskaper og senere avlevering og oppbevaring i arkivinstitusjoner for historiske formål som ikke strengt tatt er vitenskapelige. Dette vil i så fall være svært mye snevrere enn de formål som er nedfelt i formålparagrafen i den norske arkivloven, der kulturell verdi i seg selv er et sentralt begrep. Vi viser i denne sammenhengen til at det i gjeldende norske personopplysningslov for tilsvarende formål er brukt uttrykket ”historiske, statistiske og vitenskapelige formål”, altså slik vi forstår det ikke nedfelt noe krav om forskningshøyde knyttet til de to førstnevnte formålene.

Rett til sletting

Bestemmelsene om behandlingsgrunnlag henger til en viss grad sammen med bestemmelsene i artikkel 17 om retten til å kreve seg slettet. Den foreslåtte hovedregelen er at den enkelte kan kreve seg slettet når opplysningene ikke lenger er nødvendige for det formål de er innhentet. Dataansvarlig vil da ha plikt til å foreta sletting, med mindre nærmere spesifiserte vilkår er til stede. Et av vilkårene som kan begrunne videre oppbevaring, er at dette er nødvendig for historiske, statistiske og vitenskapelige forskningsformål, jf. artikkel 83, altså det samme som kan være lovlig behandlingsgrunnlag etter forslaget artikkel 6 nr. 2 og artikkel 9 nr. 2 bokstav i.

Det foreligger altså etter vår oppfatning også her et behov for å presisere nærmere hva slags formål man har tenkt på. Dersom ikke formuleringen kan gis et relativt vidt innhold, vil en slik bestemmelse alvorlig kunne innskrenke det kulturelle og forskningsmessige potensialet som ligger i arkivmateriale som skapes som ledd i en virksomhet. Vi viser her til at det i gjeldende norske personopplysningslov er uttrykkelig slått fast som hovedregel at sletting i offentlige organers arkiver ikke kan skje dersom dette er i strid med arkivlovens bestemmelser om bevaring av offentlige arkiver (personopplysningsloven § 28 første ledd andre punktum), og videre at senere behandling av personopplysninger for historiske, statistiske eller vitenskapelige formål ikke anses uforenlig med de opprinnelige formålene med innsamlingen av opplysningene, forutsatt at det er foretatt en interesseavveining (personopplysningsloven § 11 andre ledd). Den siste bestemmelsen får anvendelse på materiale både i offentlig og privat virksomhet.

De foreslåtte bestemmelsene i artikkel 83 skal regulere behandling for historiske, statistiske og vitenskapelige forskningsformål. De to grunnlagene for slik behandling som er foreslått i pkt. 1 synes vi er nokså upresise. Strengt tolket kan disse bestemmelsene sette uforholdsmessig snevre grenser for hva slags behandling som vil være tillatt og i praksis være til hinder for at samfunnsnyttig aktivitet kan utføres. Derimot finner vi det helt i sin orden at det gis slike regler for publisering av personopplysninger som foreslått i artikkelens pkt. 2. Strenge regler for publisering

av identifiserbare opplysninger ser vi som et nødvendig grunnlag for å tillate en dataansvarlig å behandle slike opplysninger for det formål som her reguleres.

I tillegg til behovet for dokumentasjon for historiske formål kommer at arkiv fra offentlig forvaltning generelt er viktig for rettssikkerheten. Dette formålet inngår også i formålsparagrafen i den norske arkivloven. Dette aspektet er nok berørt i artikkel 17 punkt 5 i forslaget, men etter vår oppfatning på en såpass vag og innskrenkende måte, jf. samme artikkel punkt 4, at rettssikkerheten lett kan bli satt i fare. Faren for at uheldig sletting skjer, vil etter de foreslåtte reglene være til stede også etter avlevering til arkivinstitusjon, men størst vil faren for dette være før slik avlevering skjer. Det vil altså ikke hjelpe å gi arkiv i (offentlige) arkivinstitusjoner mer vern. Dette vernet må være til stede helt fra det øyeblikk et arkivdokument blir til.

Retten til å kreve seg slettet, i hvert fall i offentlige arkiver, bør etter vår oppfatning være mye mer innskrenket enn det som her er foreslått. Det system som i dag finnes i den norske lovgivningen, jf. personopplysningsloven § 28 tredje og fjerde ledd, er etter vår oppfatning mye bedre. Der går det fram at det må fattes vedtak av kompetent myndighet for hver gang en registrering ønskes slettet. Dette sikrer en interesseavveining på en helt annen og mer betryggende måte enn det som synes å følge av det foreliggende forslaget.

Personvernombud

I artikkel 35 er foreslått en plikt til å oppnevne hva vi oppfatter som et personvernombud. Riksarkivaren støtter i prinsippet et slikt forslag. Som tilsynsmyndighet for arkiv i offentlige organer ser vi ikke sjelden at kunnskapen om og bevisstheten rundt behandling av personopplysninger står noe tilbake å ønske. Vi tror imidlertid at mange offentlige organer i Norge vil være for små og ha for begrensede ressurser til at en ordning med et dedikert personvernombud med tilstrekkelig kompetanse vil la seg praktisere. I denne sammenhengen mener vi at forslagets punkt 3 er viktig for at den foreslåtte bestemmelsen i punkt 1 bokstav a skal kunne fungere. Men vi er av den oppfatning at punkt 3 i så tilfelle bør få en utforming som gir overordnede organer et ansvar for at slike ordninger etableres, ikke bare ved at flere organer går sammen, men ved at personvernombudet utnevnes og plasseres på et tilstrekkelig høyt nivå i den enkelte forvaltningsgren, enten det er statlig, fylkeskommunal eller kommunal virksomhet det gjelder. For kommuner bør det også være slik at flere kommuner kan gå sammen om et personvernombud.

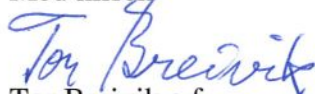
Sammenfatning

Totalt sett er EU-kommisjonens forslag til personvernregler et omfattende og til dels detaljert regelverk. Særlig fordi så mye personinformasjon i dag behandles ved hjelp av elektroniske hjelpemidler er det helt nødvendig å ha et slikt regelverk, og at det er felles for så mange stater som mulig, eventuelt regulerer forholdet til regelverk i andre stater.

Men som det vil gå fram av det som er sagt ovenfor, mener Riksarkivaren at noen av de foreslåtte bestemmelsene kan medføre fare for at informasjon som både kan vise seg å være nødvendig for den enkeltes rettssikkerhet og er en del av vår felles kulturarv, kan settes i alvorlig fare. I stedet for å åpne for omfattende anledning til at den enkelte kan kreve seg slettet, bør det heller gis gode regler som garanterer en forsvarlig behandling av personopplysninger. I hvert fall når det gjelder arkiver som skapes hos offentlige organer, bør dette kunne la seg gjøre.

Riksarkivaren finner det her riktig å opplyse om at saken er tema blant arkivmyndighetene i de aktuelle landene. Saken vil være gjenstand for samarbeid mellom de nordiske riksarkivarene, og det er også mulig at den norske riksarkivaren vil bli invitert til å delta i et europeisk samarbeid med sikte på å gi innspill fra arkivmyndighetene til den pågående prosessen i EU.

Med hilsen

Tor Breivik e.f.
stabsdirektør

Kopi til:

Kulturdepartementet Postboks 8030 Dep 0030 OSLO